

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ADVIES (BRUGEL-ADVIES-20230307-362)

betreffende de aanpassing van het besluit van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering tot uitvoering van bepaalde sociale
maatregelen inzake water

07/03/2023

Inhoudsopgave

1	Juridische grondslag	3
2	Context	4
3	Analyse	5
4	Conclusies	7
5	Bijlage	9

I Juridische grondslag

In artikel 64/1 van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid (hierna de 'kaderordonnantie water') is het volgende vastgelegd:

'§ 2. BRUGEL is bekleed met een opdracht tot verlening van advies en expertise aan de overheid over de organisatie en de werking van de gewestelijke watersector, enerzijds, en met een algemene opdracht voor toezicht en controle in het kader van zijn bevoegdheid van toezichthouder op de waterprijs met toepassing van deze ordonnantie en haar uitvoeringsbesluiten, anderzijds.

In dat kader is Brugel belast met volgende opdrachten:

1° het geven van gemotiveerde adviezen of beslissingen in het kader van haar bevoegdheden voor toezicht op de waterprijs en het indienen van voorstellen in de gevallen zoals bepaald door huidige ordonnantie en haar uitvoeringsbesluiten;

2° op vraag van de Regering of van de Minister belast met het Waterbeleid, het uitvoeren van onderzoeken en studies in verband met de watersector in het kader van haar bevoegdheid van toezichthouder op de waterprijs.'

Per e-mail van 17 februari 2023 heeft de minister bevoegd voor het Waterbeleid en Energie aan BRUGEL gevraagd een advies uit te brengen over het ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 1 juni 2022 houdende de uitvoering van een aantal sociale maatregelen waarin is voorzien in de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid (1ste lezing).

Dit advies wordt dus op verzoek van de minister uitgebracht.

2 Context

De verhoging van de tarieven van VIVAQUA vanaf 2022 had de Brusselse regering ertoe gebracht een besluit aan te nemen (1 juni 2022) houdende de uitvoering van een aantal sociale maatregelen waarin is voorzien in de ordonnantie van 20 oktober 2006.

BRUGEL had een advies uitgebracht over zowel de sociale maatregelen van de ordonnantie¹ als het besluit².

Dit besluit heeft meerdere sociale maatregelen ingevoerd met als doel waterarmoede te bestrijden: sociale tegemoetkoming in de waterfactuur van de huishoudens met RVV-statuut, mogelijkheid om gebruik te maken van redelijke betalingsplannen, verbod om water voor huishoudelijk gebruik af te sluiten, verhoging van het Sociaal Waterfonds evenals een betere informatieverstrekking aan de gebruikers.

Dit besluit stelt het bedrag vast van de sociale tegemoetkoming die aan de begunstigen van deze tegemoetkoming moet worden toegekend.

De nieuwe verhoging van de tarieven van VIVAQUA voor het jaar 2023³, die BRUGEL heeft goedgekeurd, heeft de regering ertoe gebracht het bedrag van de sociale tegemoetkoming vanaf 2023 te herzien. Het gaat om de enige wijziging die in het ontwerpbesluit is opgenomen.

---

¹ <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2021/nl/ADVIES-320-KARDERODONANTIE-WATER.pdf>

² <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2022/nl/ADVIES-339-SOCIALE-MAATREGELLEN-WATER.pdf>

³ <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2023/nl/Beslissing-221BIS-Watertarieven.pdf>

3 Analyse

3.1 Wat betreft de verhoging van het bedrag van de tegemoetkoming

Aankankelijk was er voorzien in een sociale tegemoetkoming van € 36 per jaar voor een huishouden van één persoon, plus € 30 voor elke extra persoon in dit huishouden, met jaarlijkse indexering op basis van de index der consumptieprijzen.

Na de nieuwe verhoging van de tarieven van VIVAQUA wilde de regering het bedrag van de sociale tegemoetkoming herzien om het voor een type-huishouden mogelijk te maken de kosten van zijn waterfactuur constant te houden ondanks de tariefverhoging.

Het voorstel van de regering komt erop neer de bedragen te verhogen tot respectievelijk € 55⁴ voor een huishouden van één persoon, te verhogen met € 50 voor elke extra persoon.

De bijgevoegde tabel maakt het mogelijk om de impact van de verhoging van de sociale tegemoetkoming voor de huishoudens weer te geven. Er wordt onder meer het volgende vastgesteld:

- de geplande sociale tegemoetkoming compenseert globaal gezien de tariefstijging van 2023 voor een gemiddeld huishouden;
- het gewicht van deze sociale tegemoetkoming op de totale factuur bedraagt ongeveer 30% voor huishoudens met een gemiddeld verbruik van 35 m³/jaar/persoon (aankankelijk 22%);
- voor huishoudens met een laag waterverbruik is het gewicht van de sociale tegemoetkoming 2023 groter, in sommige gevallen ca. 50% van het totaalbedrag van de factuur⁵.

We herhalen nog even dat de kaderordonnantie water voorziet in het principe van tarifaire toegankelijkheid, dat voorschrijft dat een dienst van algemeen nut moet worden aangeboden tegen een betaalbare prijs om toegankelijk te zijn voor iedereen. De sociale tegemoetkoming werd ingevoerd op basis van dit principe, als sociale maatregel. Volgens BRUGEL moet dit principe van tarifaire toegankelijkheid evenredig zijn (bv. in verhouding tot het gewicht van de factuur ten aanzien van het beschikbare inkomen, meer bepaald voor de eerste inkomensdecielen ...). De doelstellingen van de sociale maatregelen "water" vallen echter niet onder de bevoegdheid van BRUGEL.

Het komt BRUGEL niet toe te beoordelen of het bedrag van de verhoging van de sociale tegemoetkoming voldoende, te hoog of te laag is ten opzichte van het principe van tarifaire toegankelijkheid. Artikel 64/I van de kaderordonnantie water bepaalt immers dat BRUGEL enkel als opdracht heeft "de Regering [te informeren] over de afstemming van de tarieven met name op de subsidie die de Regering aan een wateroperator verleent of op hun sociale gevolgen, in het bijzonder voor de meest kwetsbare categorieën van gebruikers". BRUGEL zelf kan dus geen actie ondernemen om dit gebrek aan afstemming van de tarieven te corrigeren door een sociale maatregel te creëren of door het bedrag van de door de regering ingevoerde sociale tegemoetkoming vast te stellen. Het besluit tot uitvoering van bepaalde sociale maatregelen wijkt niet af van deze filosofie.

Met het oog op de communicatie en om de begunstigde of een derde in staat te stellen de factuur te begrijpen, wijst BRUGEL erop dat op de factuur moet worden vermeld of het huishouden de tegemoetkoming ontvangt.

---

⁴ Het geïndexeerde initiële bedrag voor het jaar 2023 zou ca. € 39 hebben bedragen, terwijl de regering € 55 heeft voorgesteld.

⁵ Met de verhoging van deze tegemoetkoming zal het gewicht van de waterfactuur in het budget van de huishoudens met RVV-statuut verminderen.

Wat betreft de weerslag van deze maatregel op de begroting komt het BRUGEL niet toe in het huidige advies een standpunt in te nemen (wel in het kader van zijn jaarlijkse controle, cf. infra 3.2.). BRUGEL stelt echter vast dat de begroting voor 2023 geen extra kosten meebrengt, daar er bij de opmaak van de begroting rekening werd gehouden met een percentage van opname van dit recht van 70%⁶. Hoewel BRUGEL begrip heeft voor de hypothese die bij de opmaak van de begroting werd aangenomen, onderstreept de regulator dat het belangrijk is om aangepaste maatregelen te nemen opdat het aantal begunstigden zo hoog mogelijk zou liggen, inzonderheid voor huishoudens met een collectieve meter.

3.2 Wat betreft de controle door BRUGEL

Artikel 3 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de uitvoering van bepaalde sociale maatregelen bepaalt wat volgt: *"Het mechanisme van de sociale tegemoetkoming dat is ingevoerd door artikel 38/1, § 1, van de ordonnantie van 20 oktober 2006, wordt gefinancierd door middel van een specifieke subsidie die wordt toegekend aan de wateroperator bedoeld in artikel 17, § 1, 3°, van die ordonnantie. Die subsidie dekt de rechtstreekse bijstand aan de gebruikers die de sociale tegemoetkoming genieten, alsmede en uitsluitend alle kosten in verband met de uitvoering en de operationele opvolging die voortvloeien uit de uitvoering van de wettelijke verplichting die de wateroperator is opgelegd krachtens bovenvermeld artikel 38/1, § 1. Op 31 oktober van elk jaar deelt de wateroperator aan Brugel de werkelijk gemaakte kosten mee voor de uitvoering en het opvolgen van de sociale tegemoetkoming met het oog op controle en om Brugel in staat te stellen de Regering te adviseren over het bedrag van de subsidie die aan het einde van elk begrotingsjaar moet worden toegekend."*

De effectieve uitvoering van deze controle was het voorwerp van een bespreking met alle betrokken partijen (VIVAQUA, het kabinet bevoegd voor het waterbeleid, Leefmilieu Brussel en BRUGEL). Wat betreft de controle van de financiering van deze tegemoetkoming werden de volgende afspraken gemaakt:

Voor het boekjaar 2022:

- De situatie in 2022 moet als uitzonderlijk worden beschouwd omdat de inwerkingtreding van het besluit werd uitgesteld. Voorts wordt VIVAQUA gemachtigd om de tegemoetkoming voor het jaar 2022 (op grond van de overeenkomst van 2022) tot eind maart 2023 aan de begunstigden te betalen. Deze twee elementen samen impliceren dat een verslag op 31 oktober 2022 weinig relevant zou zijn geweest en BRUGEL niet in staat zou hebben gesteld de regering en LB op passende wijze te adviseren;
- VIVAQUA zal tegen eind april 2023 ten laatste een gedetailleerd verslag toesturen aan BRUGEL en LB;
- BRUGEL zal in de loop van juni 2023 een advies uitbrengen dat de vrijgave van de laatste schijf van de subsidie mogelijk zal maken.

Voor het boekjaar 2023:

- Er zou tussen de regering en VIVAQUA een nieuwe financieringsovereenkomst moeten worden gesloten; deze overeenkomst zou voor advies kunnen worden overgelegd aan BRUGEL;
- VIVAQUA zal tegen 31 maart 2024 een gedetailleerd verslag opstellen en toesturen aan BRUGEL;
- In mei 2024 zal BRUGEL de financiering van de sociale tegemoetkoming controleren/opvolgen door een advies op te stellen waardoor de laatste schijf van de subsidie kan worden vrijgegeven.

---

⁶ Volgens de informatie waarover BRUGEL beschikt (medio februari), is het percentage van opname van het recht op tegemoetkoming veeleer gelijk aan 60%.

Met het oog op de uitvoering van deze kalender, die toelaat op boekhoudkundig verantwoorde wijze te werken, moet het besluit worden aangepast. Een op 31 oktober van elk jaar opgesteld verslag zou niet toelaten een getrouw beeld te geven van het bedrag dat voor het betrokken jaar moet worden toegekend en zou enkel als een tussentijds verslag kunnen worden beschouwd.

Om de controle op deze tegemoetkoming door BRUGEL mogelijk te maken en met het oog op de samenhang met de controle op de tarieven, zijn VIVAQUA en BRUGEL het erover eens dat het wenselijk zou zijn te werken op basis van boekjaren.

Aan de regering wordt voorgesteld om artikel 3 van het besluit dat het voorwerp is van de huidige beslissing aan te passen door de datum van 31 oktober te vervangen door de datum van 31 maart van elk jaar.

Het verslag dat wordt toegestuurd voor elk jaar N, zal betrekking hebben op de periode gaande van 1 januari van jaar N-1 tot 31 december van jaar N-1.

Bovendien valt op te merken dat de controle door BRUGEL geen betrekking zal hebben op de geschiktheid van het bedrag van de sociale tegemoetkoming (meer bepaald wat betreft het principe van toegankelijkheid), maar op de geschiktheid van de door de regering toegekende subsidie ter financiering van de kosten van uitvoering en opvolging van de sociale tegemoetkoming die effectief worden gedragen door de tussenkomenende partijen.

3.3 Algemene opmerkingen

Dit deel bevat bepaalde elementen die BRUGEL al heeft ontwikkeld in zijn vorige advies, maar die de regulator nog eens in herinnering wenst te brengen:

- a) BRUGEL vraagt aan VIVAQUA om een gedetailleerde monitoring van de kosten voor uitvoering en opvolging uit te werken om het voor BRUGEL mogelijk te maken de controle zoals bedoeld in punt 3.2. uit te voeren. Als dit niet wordt gedaan, zal een nauwkeurige evaluatie van de maatregel in de komende jaren ingewikkeld zijn. Deze opvolging van de kosten zal ook de tariefcontrole vergemakkelijken. Er wordt in het bijzonder een globale analyse verwacht van de uitvoeringskosten die moeten worden gemaakt om de personen te bereiken die niet automatisch gebruik maken van de tegemoetkoming.
- b) Bovendien was de maatregel om de watervoorziening niet te onderbreken voor een huishoudelijk gebruiker wegens wanbetaling niet het voorwerp van een evaluatie hoewel dit onvermijdelijk een impact zal hebben op de onbetaalde en oninvorderbare facturen van VIVAQUA. Het zou passen om hiervan een evaluatie te maken.

4 Conclusies

BRUGEL wijst erop dat het besluit tot uitvoering van bepaalde sociale maatregelen een stap vooruit betekent in de strijd tegen waterarmoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en, meer in het algemeen, voor de bescherming van de consument.

BRUGEL heeft de door de regering voorgestelde nieuwe bedragen becommentarieerd.

BRUGEL vestigt de aandacht van de regering op de noodzaak om de datum waarop het verslag van VIVAQUA aan BRUGEL moet worden overgelegd te wijzigen, zodat BRUGEL de regering kan

advies over het bedrag van de toe te kennen subsidies om de uitvoering van de sociale tegemoetkoming te financieren.

* *

*

5 Bijlage

#pers	verbruik/pers m ³ /jaar/pers.	TOTAAL FACTUUR (BTWI) 2022	Verschil 22- 23 (%)	Verschil 22- 23 (€)	TOTAAL FACTUUR (BTWI) 2023 (€)	tegemeetko ming 2022 (€)	tegemeetko ming 2023 (€)	Gewicht tegemeetkomi ng (%)2022	Gewicht tegemeetkomi ng (%)2023	Gefactureerd e bedragen na tegemeetko ming (€)2022	Gefactureerd e bedragen na tegemeetko ming (€)2023	Bedrag/pers oon na tegemeetko ming (€)	evolutie met tegemeetko ming 2022/2023
1	20	106	14,5%	15	122	36	55	34%	45%	70	67	67	-4
2	20	183	14,6%	27	210	66	105	36%	50%	117	105	53	-12
3	20	261	14,6%	38	298	96	155	37%	52%	165	143	48	-21
4	20	338	14,6%	49	387	126	205	37%	53%	212	182	45	-30
5	20	415	14,6%	60	475	156	255	38%	54%	259	220	44	-39
6	20	492	14,6%	72	564	186	305	38%	54%	306	259	43	-47
1	25	125	14,5%	18	144	36	55	29%	38%	89	89	89	-1
2	25	222	14,6%	32	254	66	105	30%	41%	156	149	75	-7
3	25	318	14,6%	46	365	96	155	30%	42%	222	210	70	-13
4	25	415	14,6%	60	475	126	205	30%	43%	289	270	68	-19
5	25	511	14,6%	74	586	156	255	31%	44%	355	331	66	-25
6	25	608	14,6%	88	696	186	305	31%	44%	422	391	65	-31
1	30	145	14,5%	21	166	36	55	25%	33%	109	111	111	2
2	30	261	14,6%	38	298	66	105	25%	35%	195	193	97	-1
3	30	376	14,6%	55	431	96	155	26%	36%	280	276	92	-4
4	30	492	14,6%	72	564	126	205	26%	36%	366	359	90	-7
5	30	608	14,6%	88	696	156	255	26%	37%	452	441	88	-11
6	30	724	14,6%	105	829	186	305	26%	37%	538	524	87	-14
1	35	164	14,6%	24	188	36	55	22%	29%	128	133	133	5
2	35	299	14,6%	44	343	66	105	22%	31%	233	238	119	5
3	35	434	14,6%	63	497	96	155	22%	31%	338	342	114	4
4	35	569	14,6%	83	652	126	205	22%	31%	443	447	112	4
5	35	704	14,6%	103	807	156	255	22%	32%	548	552	110	4
6	35	839	14,6%	122	961	186	305	22%	32%	653	656	109	3
1	40	183	14,6%	27	210	36	55	20%	26%	147	155	155	8
2	40	338	14,6%	49	387	66	105	20%	27%	272	282	141	10
3	40	492	14,6%	72	564	96	155	20%	27%	396	409	136	13
4	40	646	14,6%	94	740	126	205	19%	28%	520	535	134	15
5	40	801	14,6%	117	917	156	255	19%	28%	645	662	132	18
6	40	955	14,6%	139	1094	186	305	19%	28%	769	789	132	20